

บทเรียนที่ 3

การคำนวณหา

ความยาวเส้นรอบรูป
และพื้นที่

คณิตศาสตร์ช่างเชื่อม (Welding Mathematics)

สาระสำคัญ

ความยาวของเส้นรอบรูปในการทำงาน
ด้านข้างอุตสาหกรรมมีความสำคัญ
ในการคำนวณหาความยาว
ส่วนพื้นที่ได้จากการคำนวณหาจากความยาว 2 ด้าน
พื้นที่มีหลายชนิด แต่ละชนิดก็มีสูตรการคำนวณ
ของตัวเอง หน่วยที่ได้จากการหาพื้นที่
จะมีค่าเป็นตาราง

1 การคำนวณหาความยาวเส้นรอบรูป

การคำนวณหาความยาวเส้นรอบรูป (Perimeter Length) คือ การคำนวณหาความยาวของเส้นรอบรูปทั้งหมด โดยการนำเอาค่าความยาวเส้นรอบรูปทั้งหมดมารวมกัน ซึ่งเส้นรอบรูปทั้งหลาย ก็ขึ้นอยู่กับรูป ซึ่งมีหลายแบบ ดังนี้

1.1 ความยาวเส้นรอบรูปหลายเหลี่ยมด้านไม่เท่า
หาได้โดยการนำเอาค่าแต่ละด้านมารวมกันดังสูตร

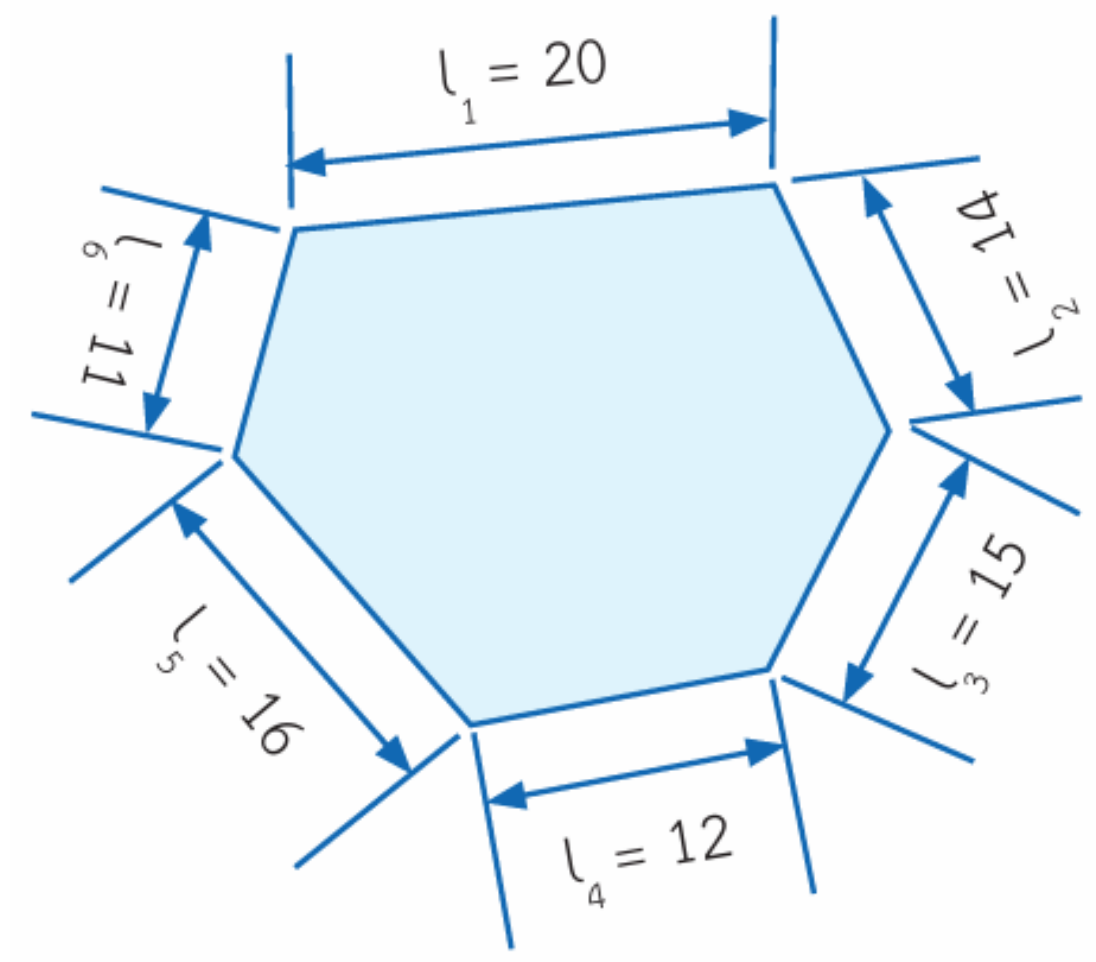
$$L = l_1 + l_2 + l_3 + l_4 \dots \dots \dots + l_n$$

ตัวอย่าง

จากรูป จงคำนวณหาพื้นที่ (หน่วยเป็น mm)

วิธีทำ จากสูตร $L = l_1 + l_2 + l_3 + l_4 + l_5 + l_6$

$$= 20 + 14 + 15 + 12 + 16 + 11$$

$$= 88 \text{ mm} \quad \text{ตอบ}$$

1.2

ความยาวเส้นรอบรูป
หลายเหลี่ยมด้านเท่า
หาได้ดังสูตร

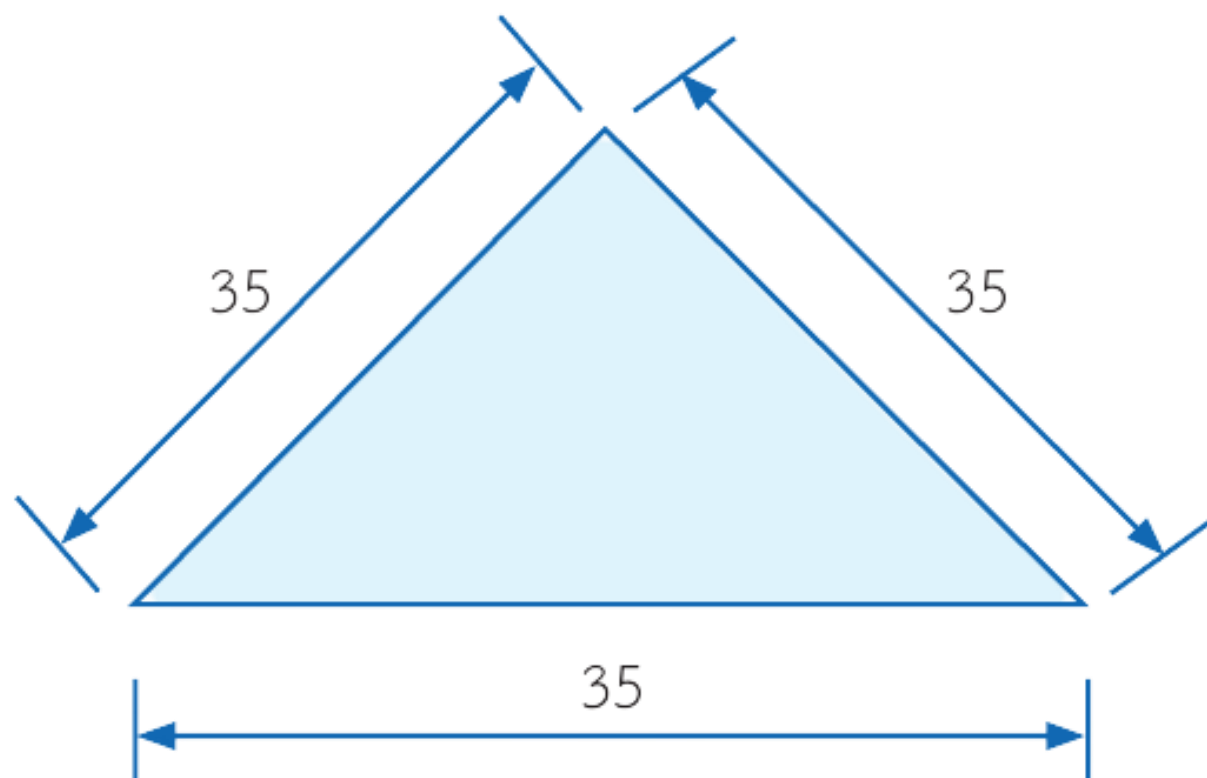
$$L = N \times l$$

โดย L = ความยาวเส้นรอบรูป
N = จำนวนด้านรูปเหลี่ยม
l = ความยาวด้าน

ตัวอย่าง

จากรูป จงคำนวณหาความยาวเส้นรอบรูป (หน่วยเป็น mm)

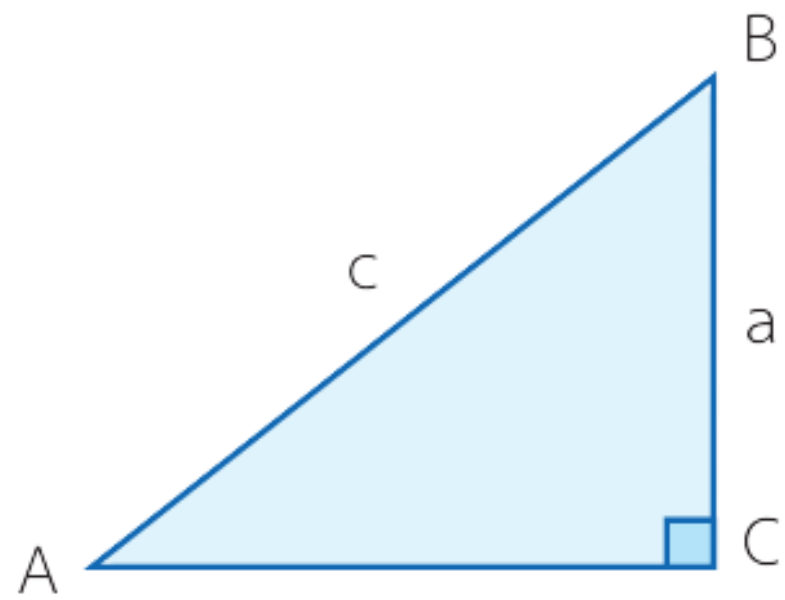

วิธีทำ จากสูตร

$$\begin{aligned} L &= N \times l \\ &= 3 \times 35 \\ &= 105 \text{ mm} \end{aligned}$$

ตอบ

ในกรณีที่สามเหลี่ยมมุมฉาก พื้นที่ที่อยู่
ด้านตรงข้ามกับมุมฉากจะเท่ากับผลรวม
ของพื้นที่ด้านประกอบมุมฉาก ดังรูป

$$c^2 = a^2 + b^2$$

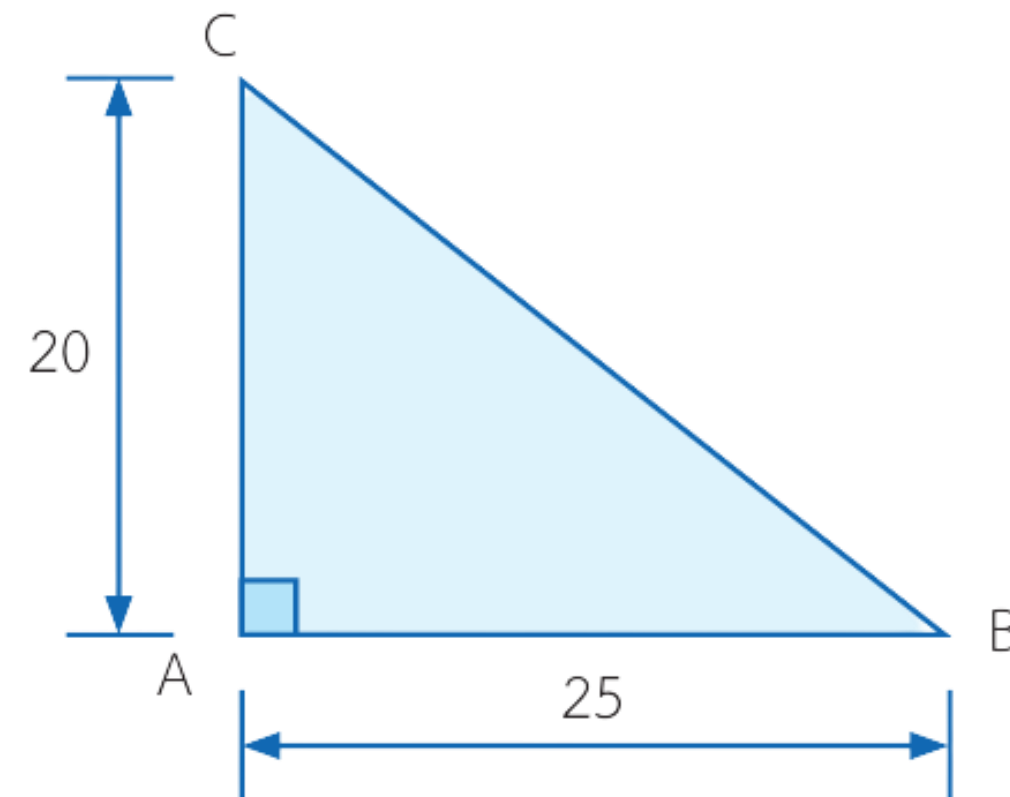
$$\therefore c = \sqrt{a^2 + b^2}$$

$$a = \sqrt{c^2 - b^2}$$

$$b = \sqrt{c^2 - a^2}$$

> ตัวอย่าง

จากรูป จงคำนวณหา
ความยาวด้าน BC
(หน่วยเป็น mm)

วิธีทำ

$$\begin{aligned} BC &= \sqrt{AC^2 + AB^2} \\ &= \sqrt{20^2 + 25^2} \\ &= 32.02 \text{ mm} \end{aligned}$$

ตอบ

1.3

ความยาวเส้นรอบรูปวงกลม หาได้ดังสูตร

จากสูตร

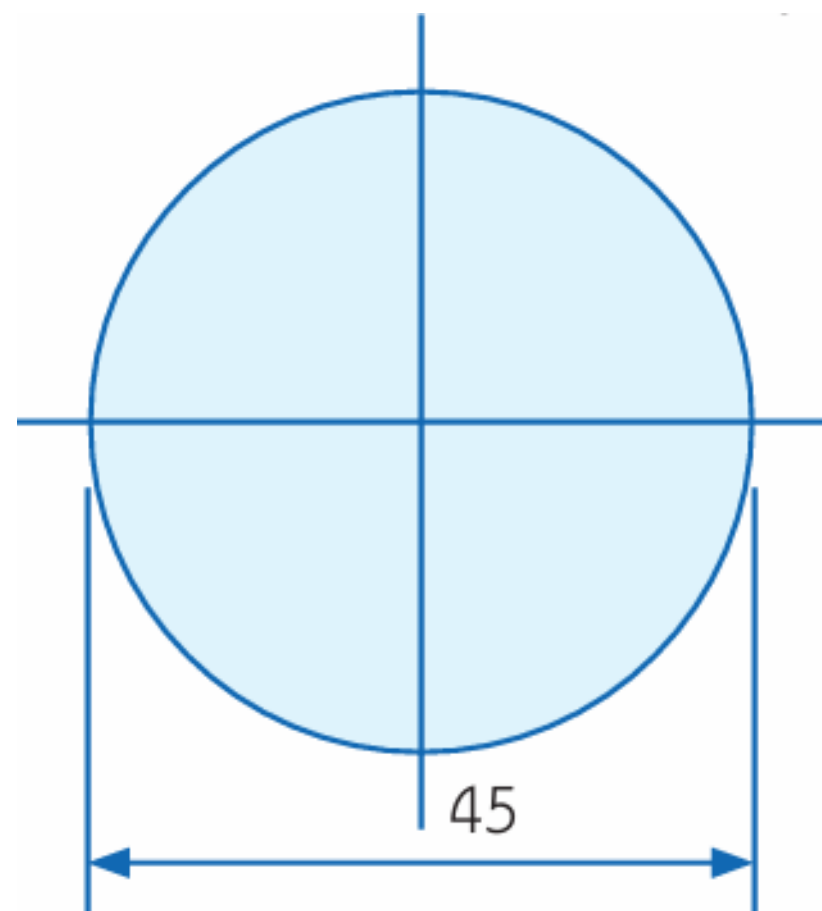
$$L = 2\pi r \text{ หรือ } \pi D$$

$$\text{เพราะ } D = 2r$$

ตัวอย่าง

จากรูป จงคำนวณหาความยาวเส้นรอบรูป (หน่วยเป็น mm)

วิธีทำ จากสูตร

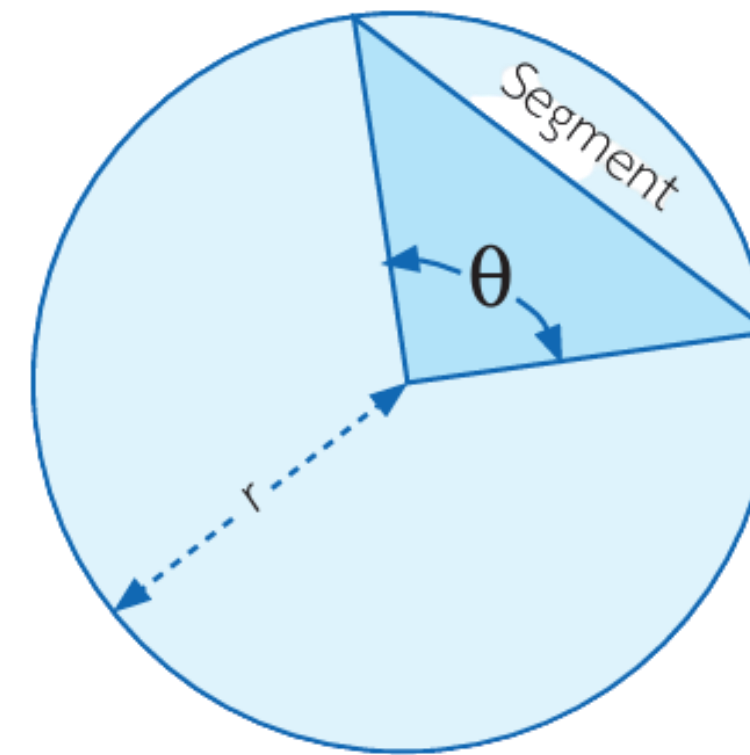
$$\begin{aligned} L &= \pi D \\ &= 3.14 \times 45 \\ &= 141.3 \text{ mm} \end{aligned}$$

ตอบ

1.4

ความยาวเส้นรอบรูปเซกเมนต์

เซกเมนต์ (Segment) คือ พื้นที่ที่อยู่ระหว่างเส้นรอบรูปกับคอร์ด ดังรูป

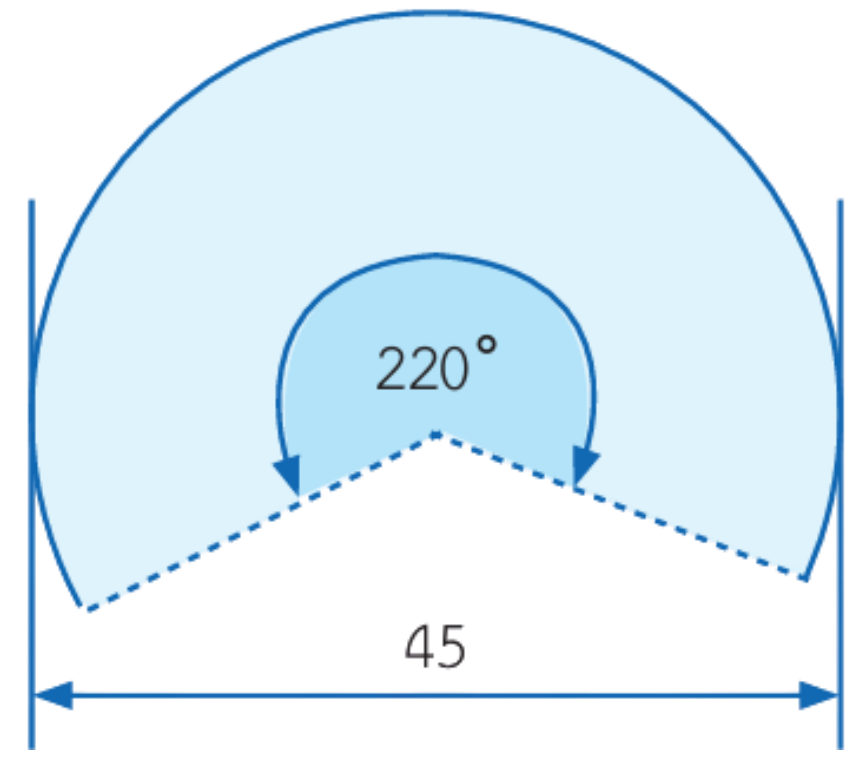
เส้นรอบรูปเซกเมนต์ θ องศา = $\frac{\pi D \theta}{360^\circ}$ หรือ $\frac{2\pi D \theta}{360^\circ}$ หาได้ดังสูตร

$$L = \frac{\pi D \theta}{360^\circ} \text{ หรือ } \frac{2\pi D \theta}{360^\circ}$$

เมื่อ θ = มุมของเซกเมนต์ที่ต้องการหาเส้นรอบรูป (องศา)

> ตัวอย่าง

จากรูป จงคำนวณหาความยาวเส้นรอบรูป (หน่วยเป็น mm)

วิธีทำ สูตร $L = \frac{\pi D \theta}{360^\circ}$

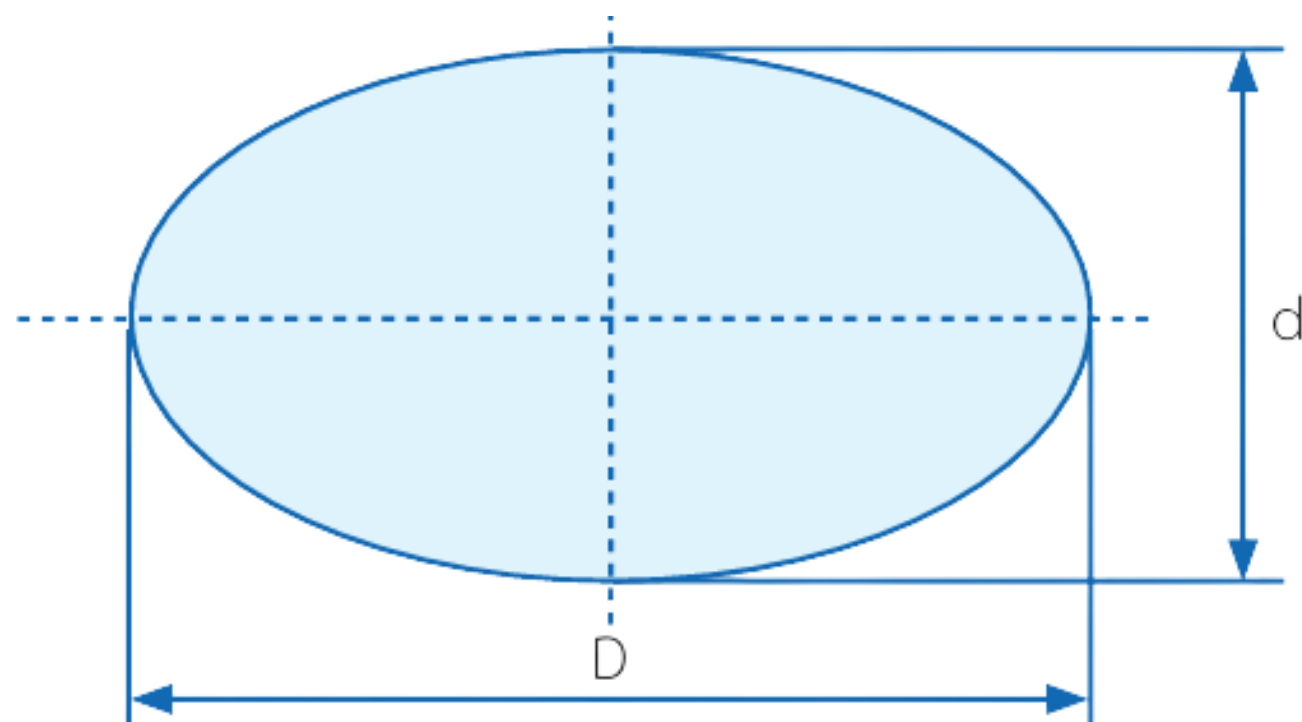
$$= \frac{3.14 \times 45 \times 220^\circ}{360^\circ}$$
$$= 86.35 \text{ mm} \quad \text{ตอบ}$$

1.5

ความยาวเส้นรอบรูปวงรี

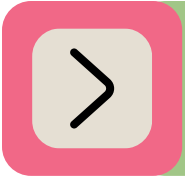
การคำนวณหาเส้นรอบรูปวงรีใช้หลักการเดียวกับการหาเส้นรอบรูปวงกลม คือ πD แต่เนื่องจากวงรีมีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางไม่เท่ากันทุกส่วนจึงต้องใช้เส้นผ่านศูนย์กลางเฉลี่ย คือ

$\frac{D + d}{2}$ สูตรของการหาเส้นรอบรูปวงรี มีดังนี้

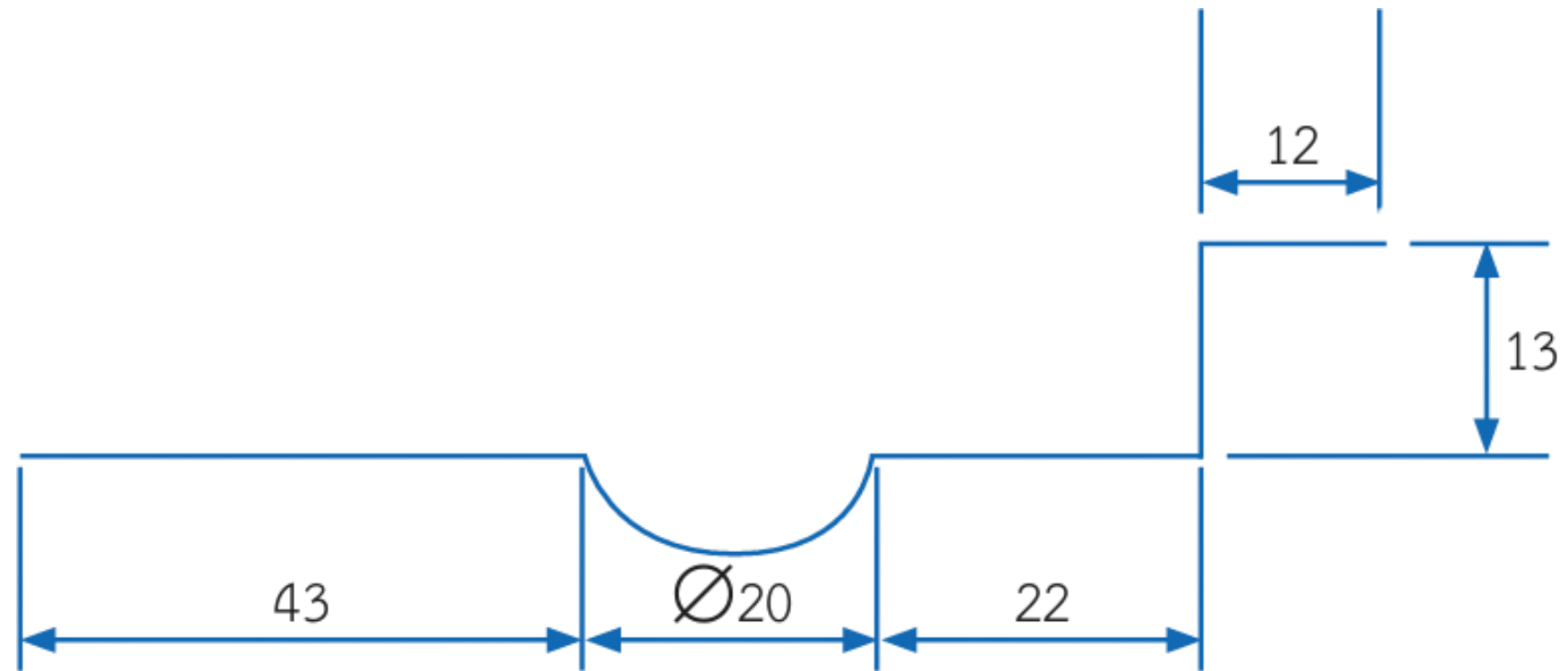
$$L = \frac{\pi(D + d)}{2}$$

โดย L = ความยาวเส้นรอบรูป
D = ความยาวเส้นผ่านศูนย์กลางวงใหญ่
d = ความยาวเส้นผ่านศูนย์กลางวงเล็ก

ตัวอย่าง

จากรูป จงคำนวณหาความยาวเส้นรอบรูป (หน่วยเป็น mm)

วิธีทำ จากสูตร $L = l_1 + l_2 + l_3 + l_4 + l_5$

$$= 43 + \frac{\pi D \theta}{360^\circ} + 22 + 13 + 12$$

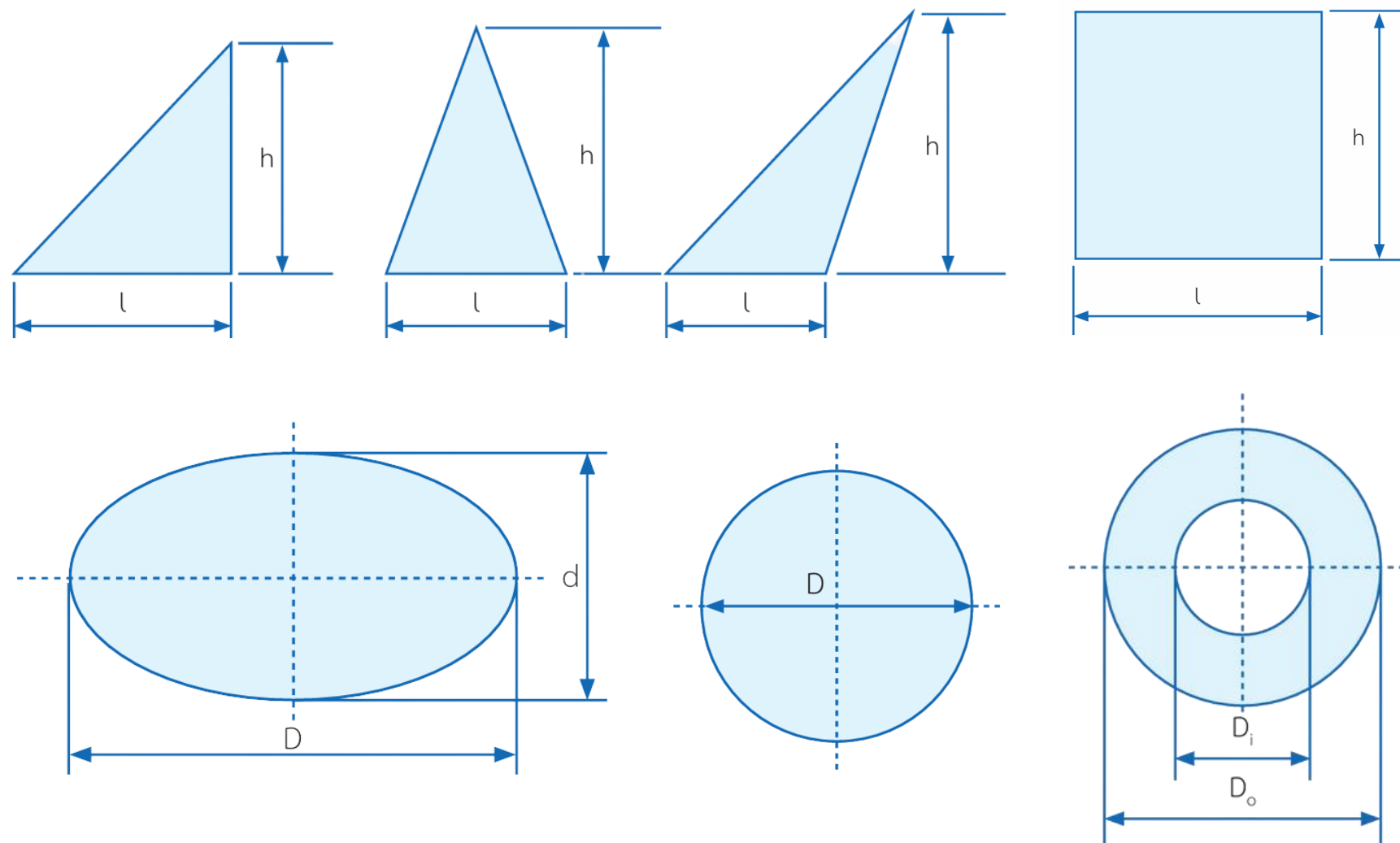
$$= 43 + \frac{3.14 \times 20 \times 180^\circ}{360^\circ} + 22 + 13 + 12$$

$$= 121.4 \text{ mm} \quad \text{ตอบ}$$

2 การคำนวณหาพื้นที่

พื้นที่ (Area) หมายถึง บริเวณที่บอกขนาดเป็น 2 มิติ
การคำนวณหาพื้นที่จะขึ้นอยู่กับรูปทรง ของพื้นที่หน่วยการวัดเป็นตารางหน่วย

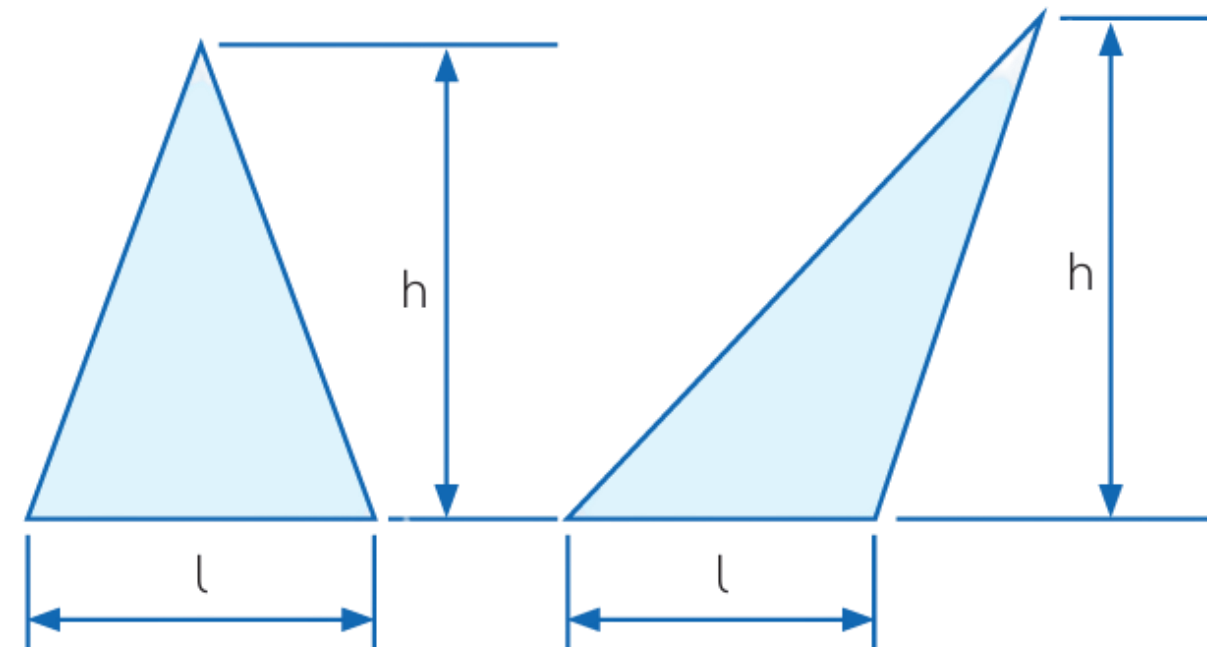
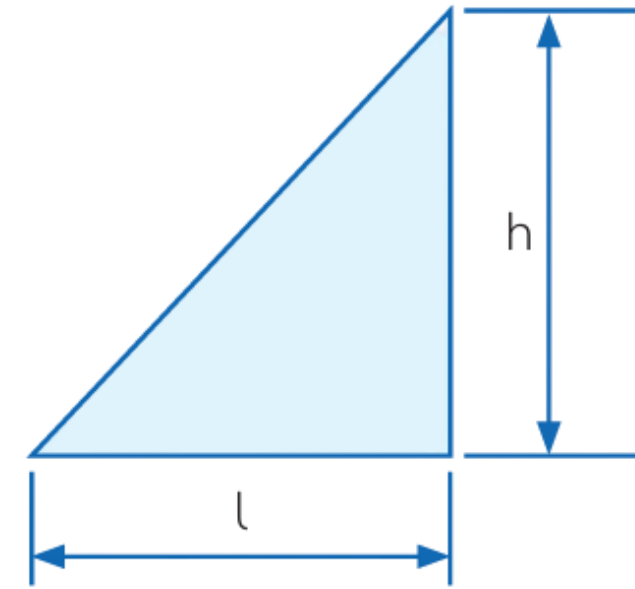

3 การคำนวณหาพื้นที่สามเหลี่ยม

พื้นที่ของสามเหลี่ยม (Triangle Area) สามารถทราบ
ความยาวของฐาน และความสูงที่ตั้งฉากได้จากสูตร

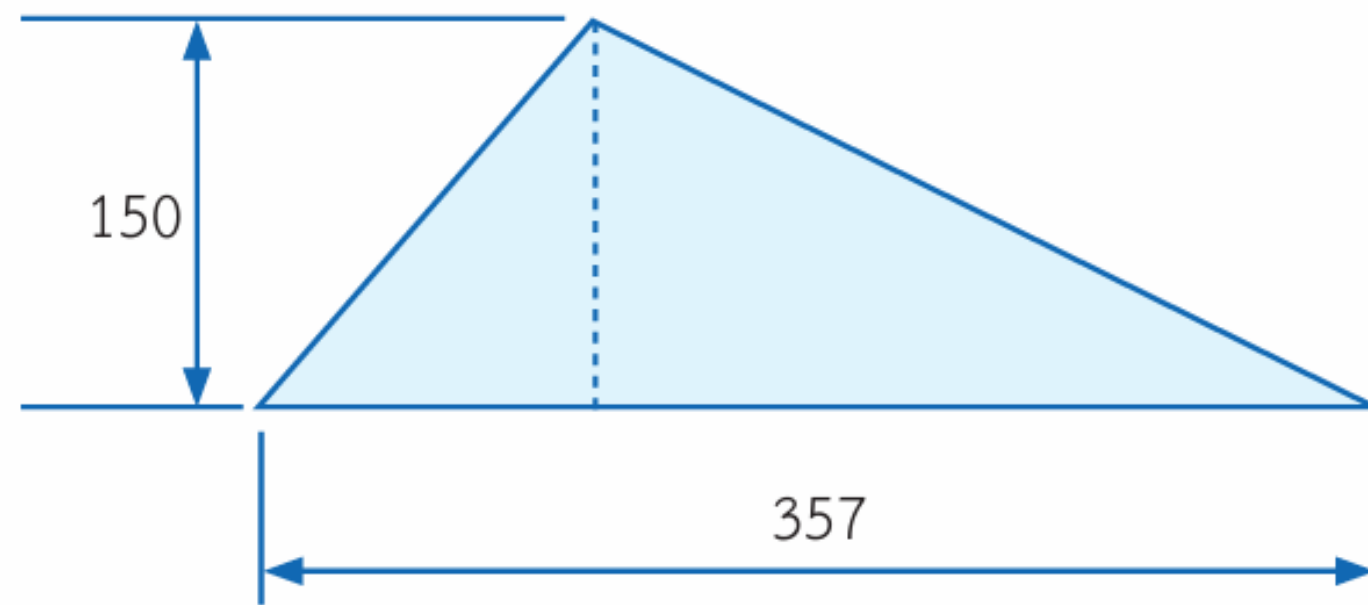
$$A = \frac{l \times h}{2}, \quad A = \frac{1}{2} \times l \times h$$

โดย A = พื้นที่ (หน่วยเป็นตาราง)
 l = ความยาวของฐาน
 h = ความสูงที่ตั้งฉาก

> ตัวอย่าง

จากรูป จงคำนวณหาพื้นที่ (หน่วยเป็น mm)

วิธีทำ จากสูตร

$$A = \frac{1}{2} \times l \times h$$

$$l = 357$$

$$h = 150$$

แทนค่า

$$A = \frac{1 \times 357 \times 150}{2}$$

พื้นที่

$$= 26,775 \text{ mm}^2$$

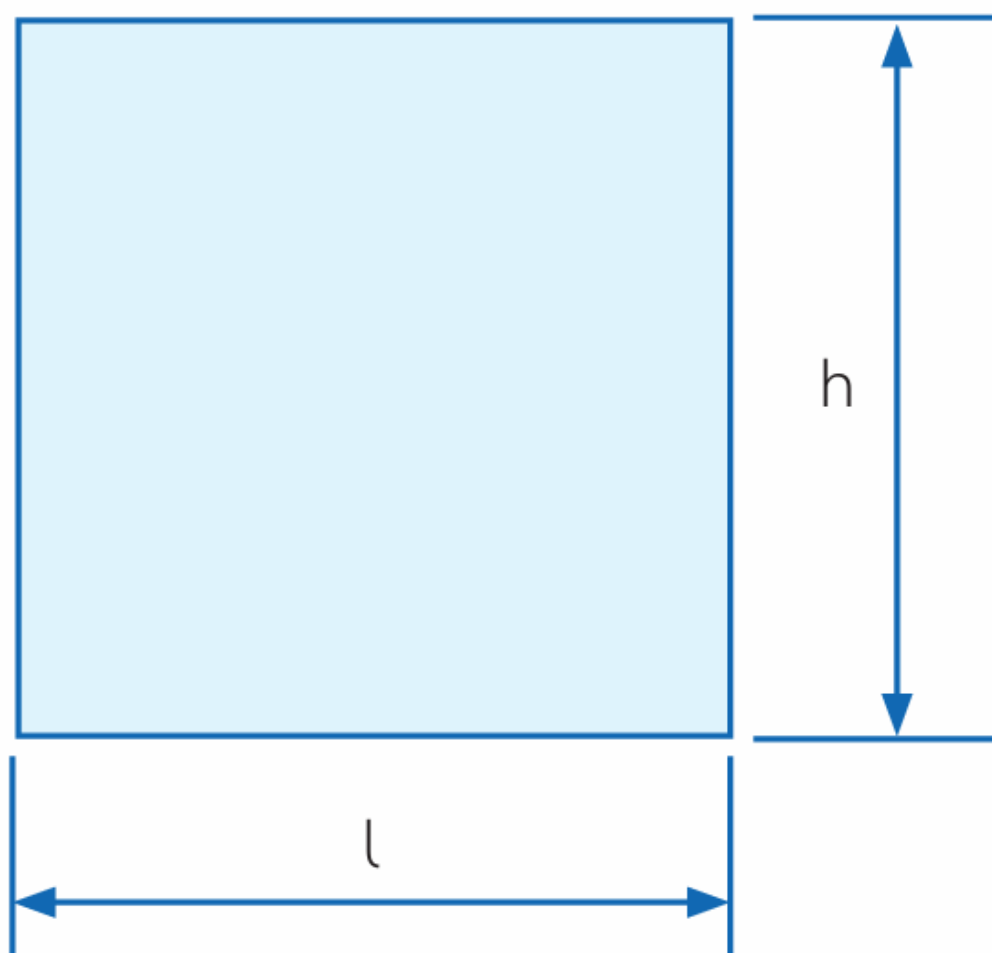
ตอบ

4 การคำนวณหาพื้นที่สี่เหลี่ยม

4.1

พื้นที่สี่เหลี่ยมจัตุรัส (Square Area) มีด้านทั้งสี่ยาวเท่ากัน และมุมภายในแต่ละมุมเป็นมุมฉาก ดังรูป

จากสูตร

$$A = l \times h$$

$$l = h$$

$\therefore$

$$A = l^2$$

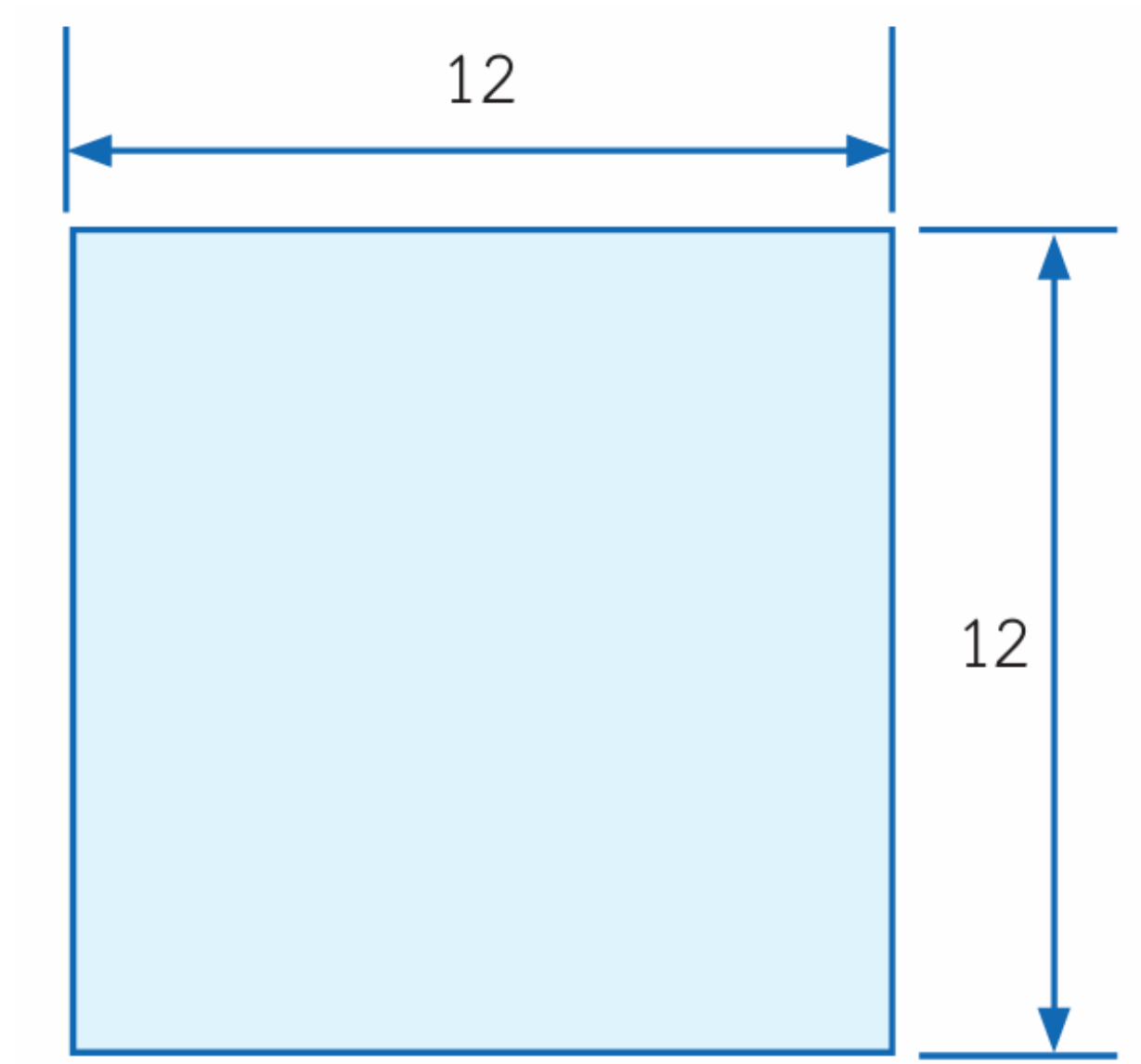
โดยที่

$$A = \text{พื้นที่}$$

$$l = \text{ความยาวด้านแต่ละด้าน}$$

> ตัวอย่าง

จากรูป จงคำนวณหาพื้นที่ (หน่วยเป็น m)

วิธีทำ

จากสูตร

$$A = l^2$$

$$A = 12^2$$

พื้นที่

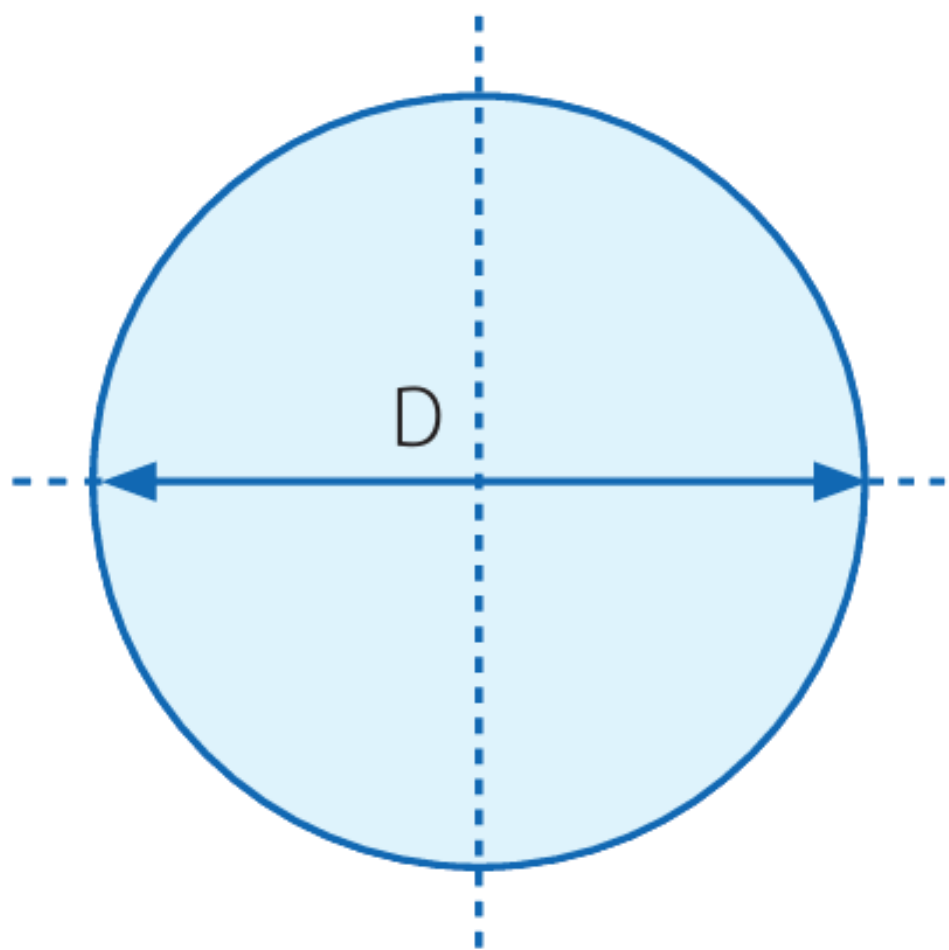
$$= 144 \text{ m}^2$$

ตอบ

5 การคำนวณหาพื้นที่วงกลม

วงกลม (Circle) เป็นรูปทางเรขาคณิต ดังรูป พื้นที่วงกลมสามารถคำนวณหาได้จากสูตร

โดยที่

$$A = \frac{\pi D^2}{4} \text{ หรือ } \pi r^2$$

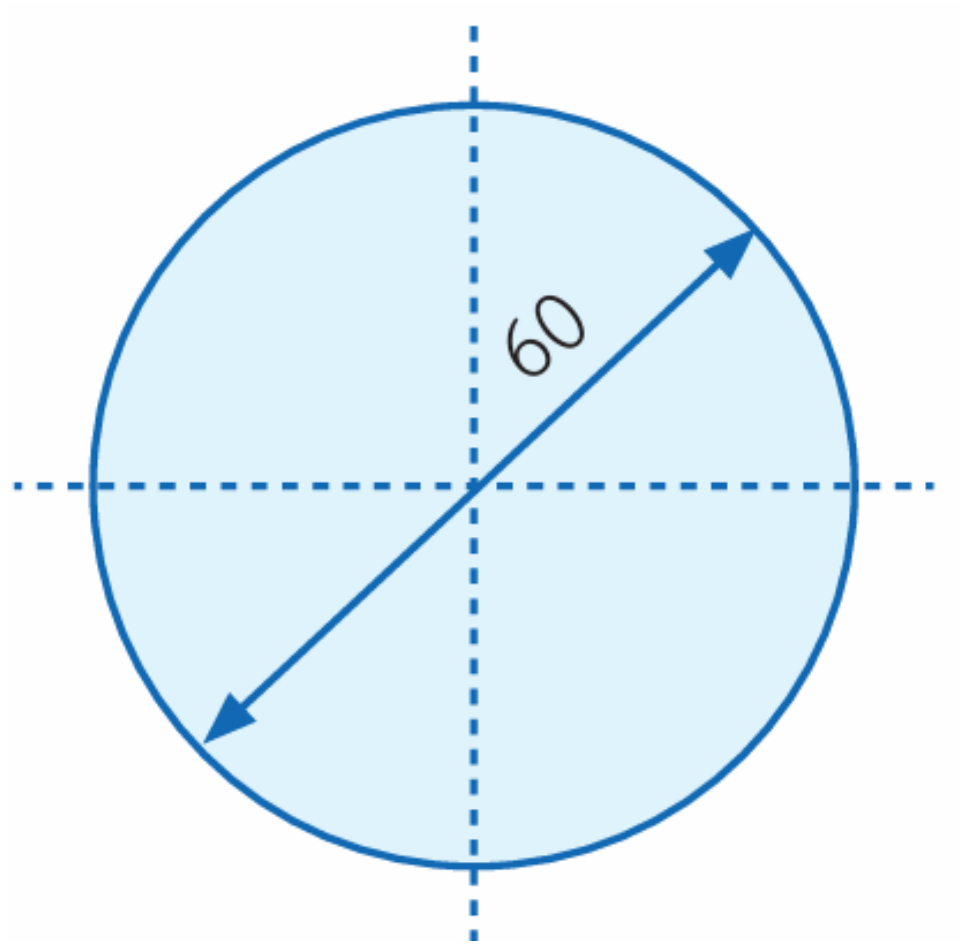
A = พื้นที่

D = เส้นผ่านศูนย์กลาง

r = เส้นรัศมี

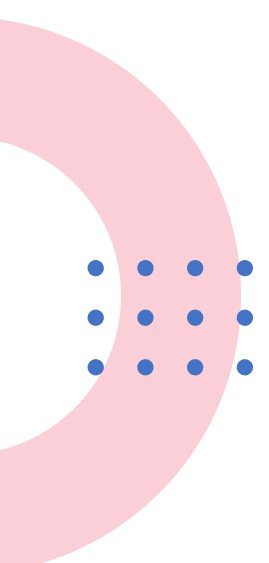
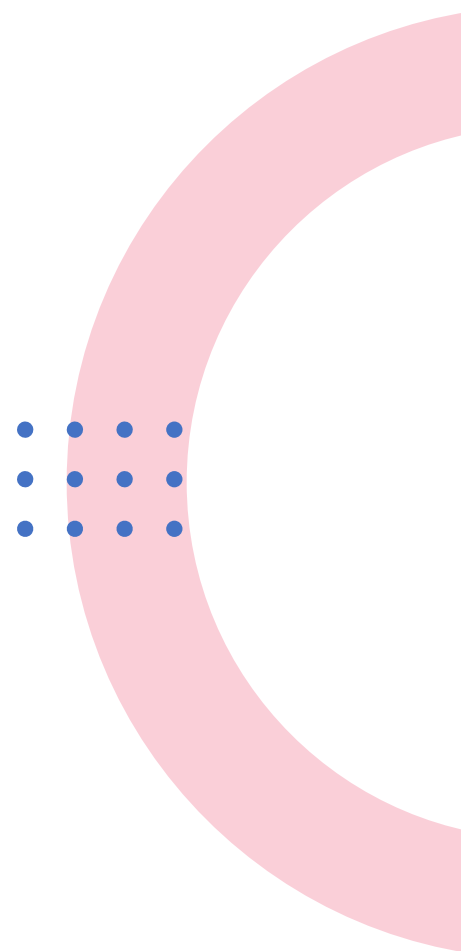
> ตัวอย่าง

จากรูป จงคำนวณหาพื้นที่ (หน่วยเป็น mm)

วิธีทำ

$$\begin{aligned} \text{จากสูตร } A &= \frac{\pi D^2}{4} \\ &= \frac{3.14 \times 60^2}{4} \\ \text{พื้นที่} &= 2,826 \text{ mm}^2 \quad \text{ตอบ} \end{aligned}$$

6 การคำนวณหาพื้นที่วงแหวน

พื้นที่วงแหวน ดังรูป สามารถคำนวณได้จากสูตร

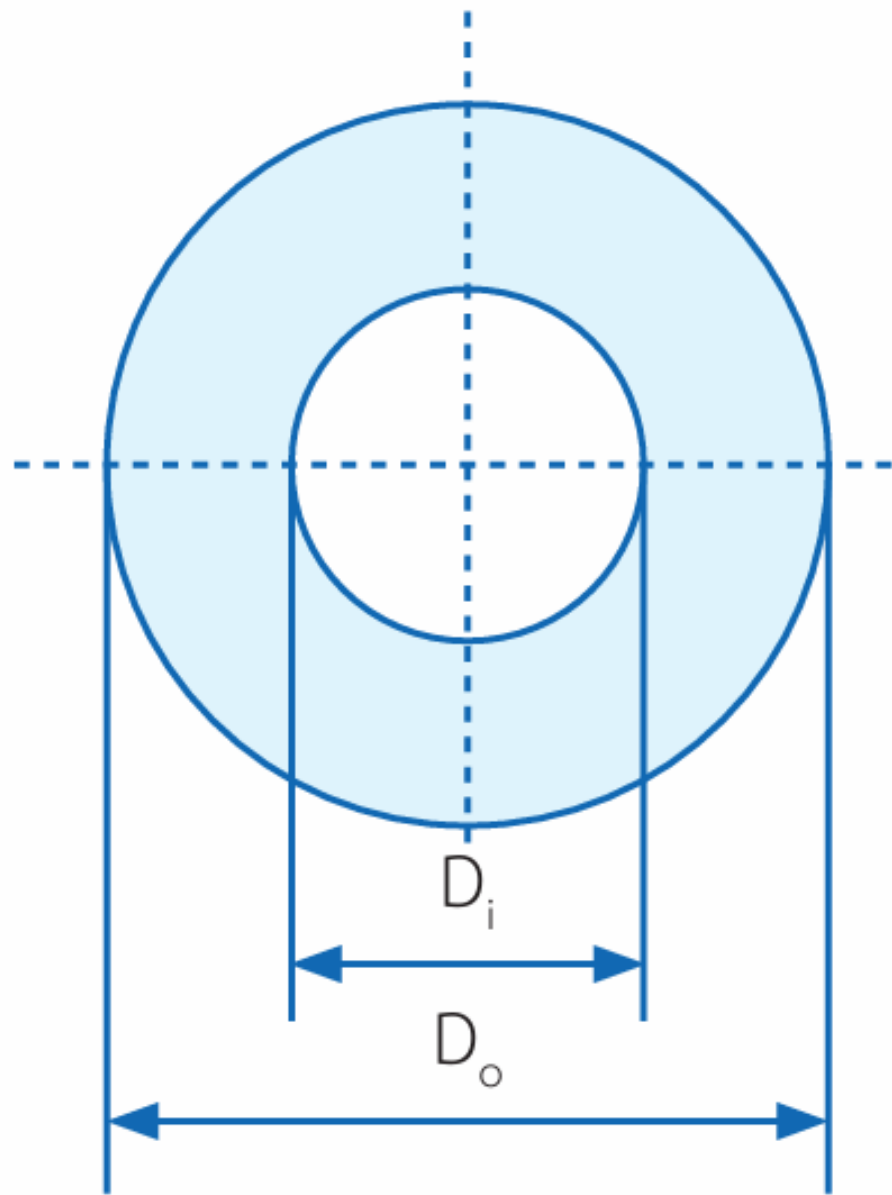
$$A = \frac{\pi}{4} (D_o^2 - D_i^2)$$

โดยที่

A = พื้นที่

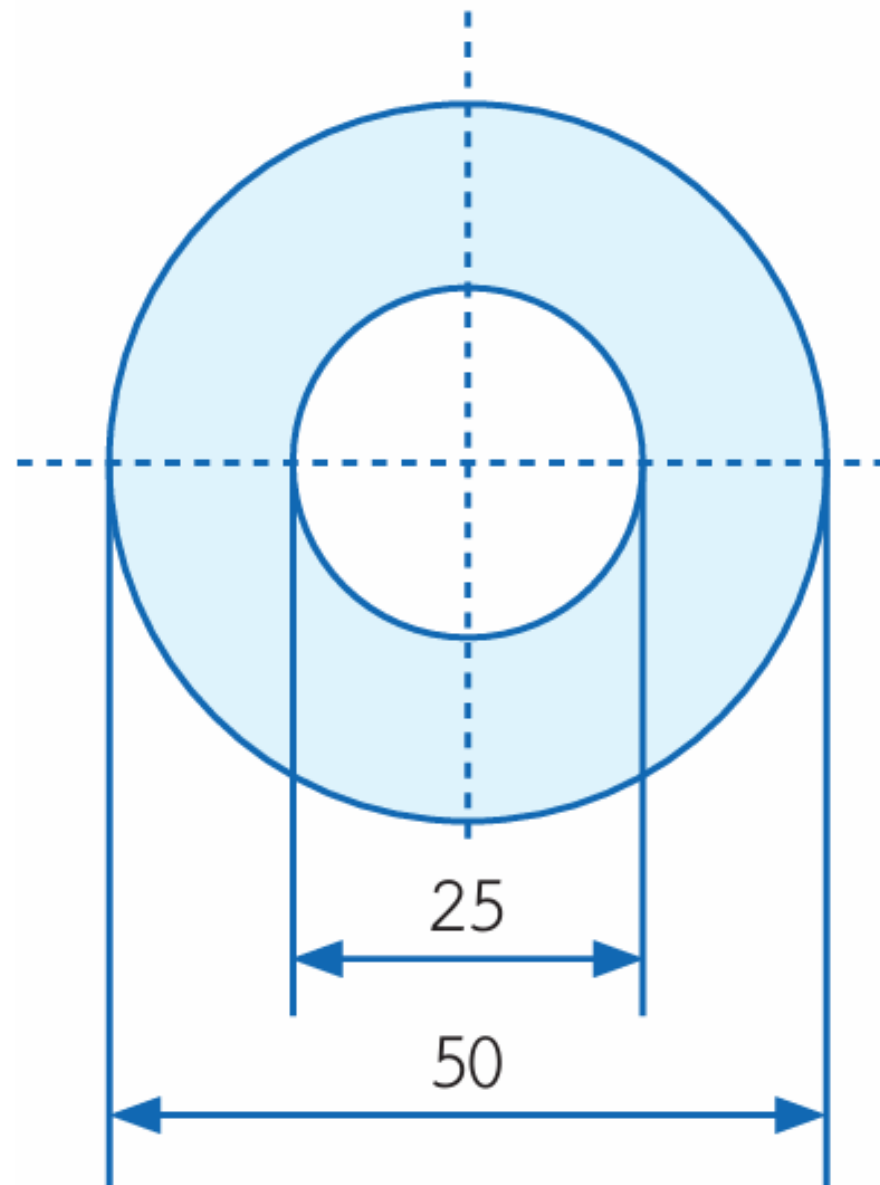
D_o = เส้นผ่านศูนย์กลางภายนอก

D_i = เส้นผ่านศูนย์กลางภายใน

> ตัวอย่าง

จากรูป จงคำนวณหาพื้นที่ (หน่วยเป็น mm)

วิธีทำ

จากสูตร $A = \frac{\pi}{4} (D_o^2 - D_i^2)$

พื้นที่ $= \frac{3.14}{4} \times (50^2 - 25^2)$

$= 1,471.88 \text{ mm}^2$

ตอบ

7 การคำนวณหาพื้นที่วงรี

วงรี (Ellipse) ดังรูป หาพื้นที่ได้จากสูตร

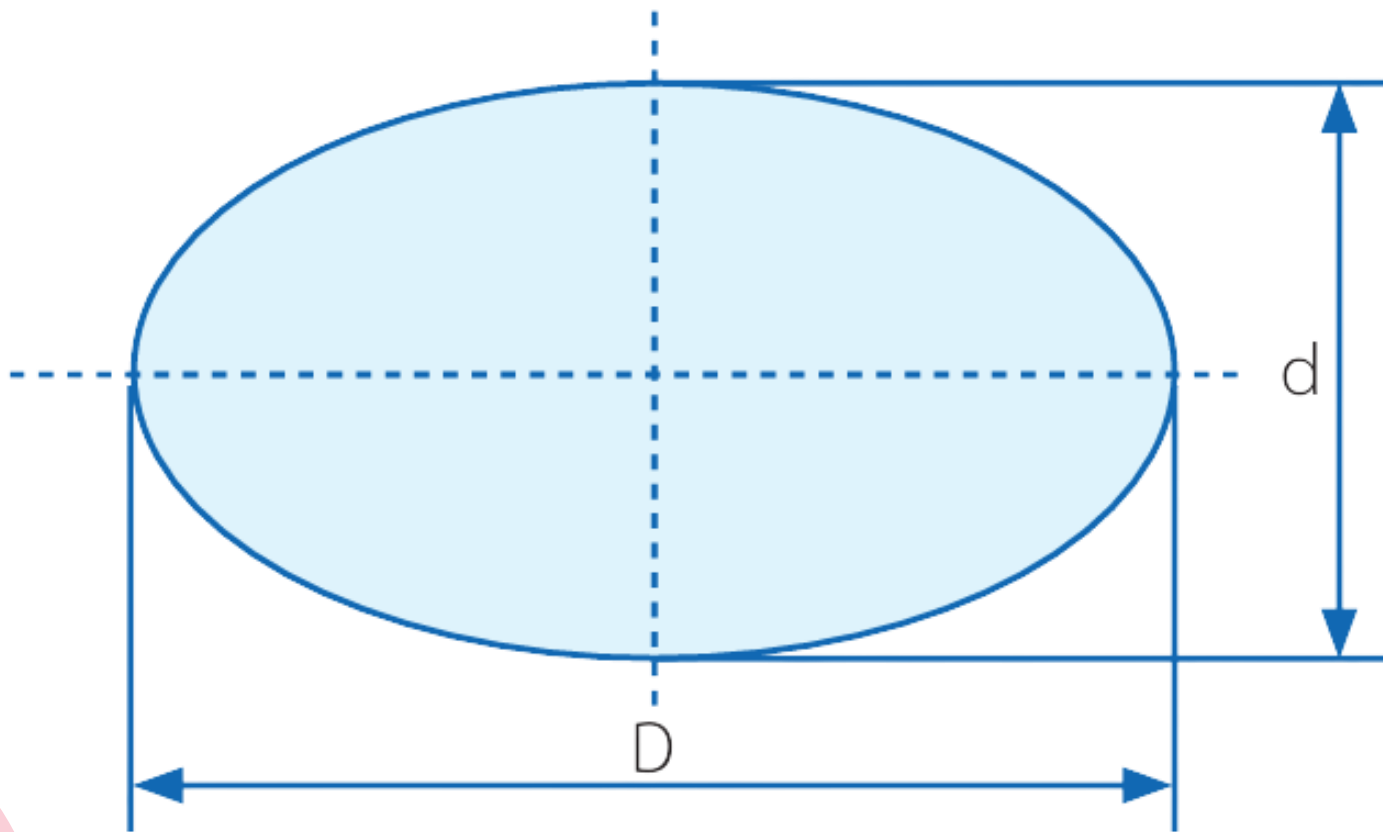
$$A = \frac{\pi Dd}{4}$$

โดยที่

A = พื้นที่

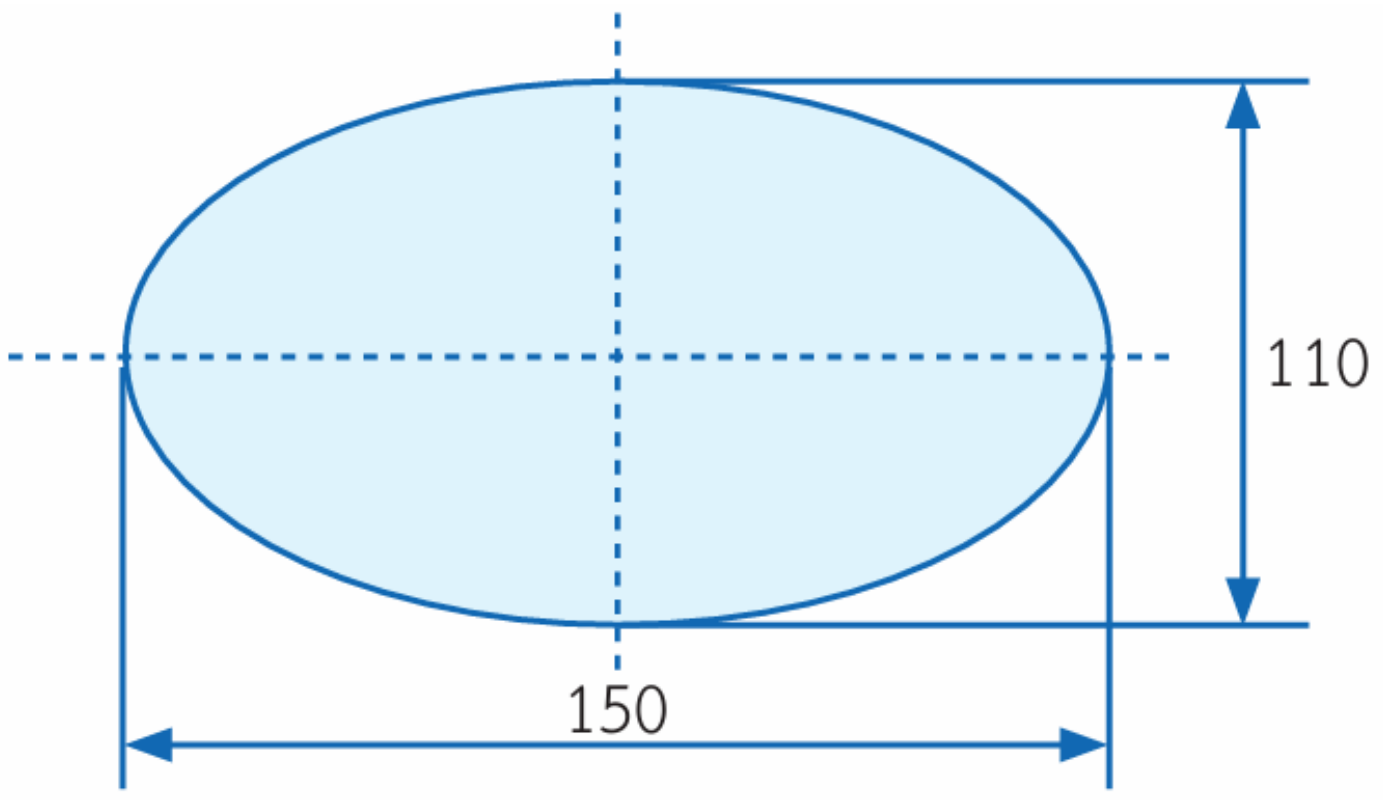
D = ความยาวของเส้นผ่านศูนย์กลางด้านใหญ่

d = ความยาวของเส้นผ่านศูนย์กลางด้านเล็ก

> ตัวอย่าง

จากรูป จงคำนวณหาพื้นที่ (หน่วยเป็น mm)

วิธีทำ

จากสูตร

$$A = \frac{\pi Dd}{4}$$
$$= \frac{3.14 \times 150 \times 110}{4}$$

พื้นที่

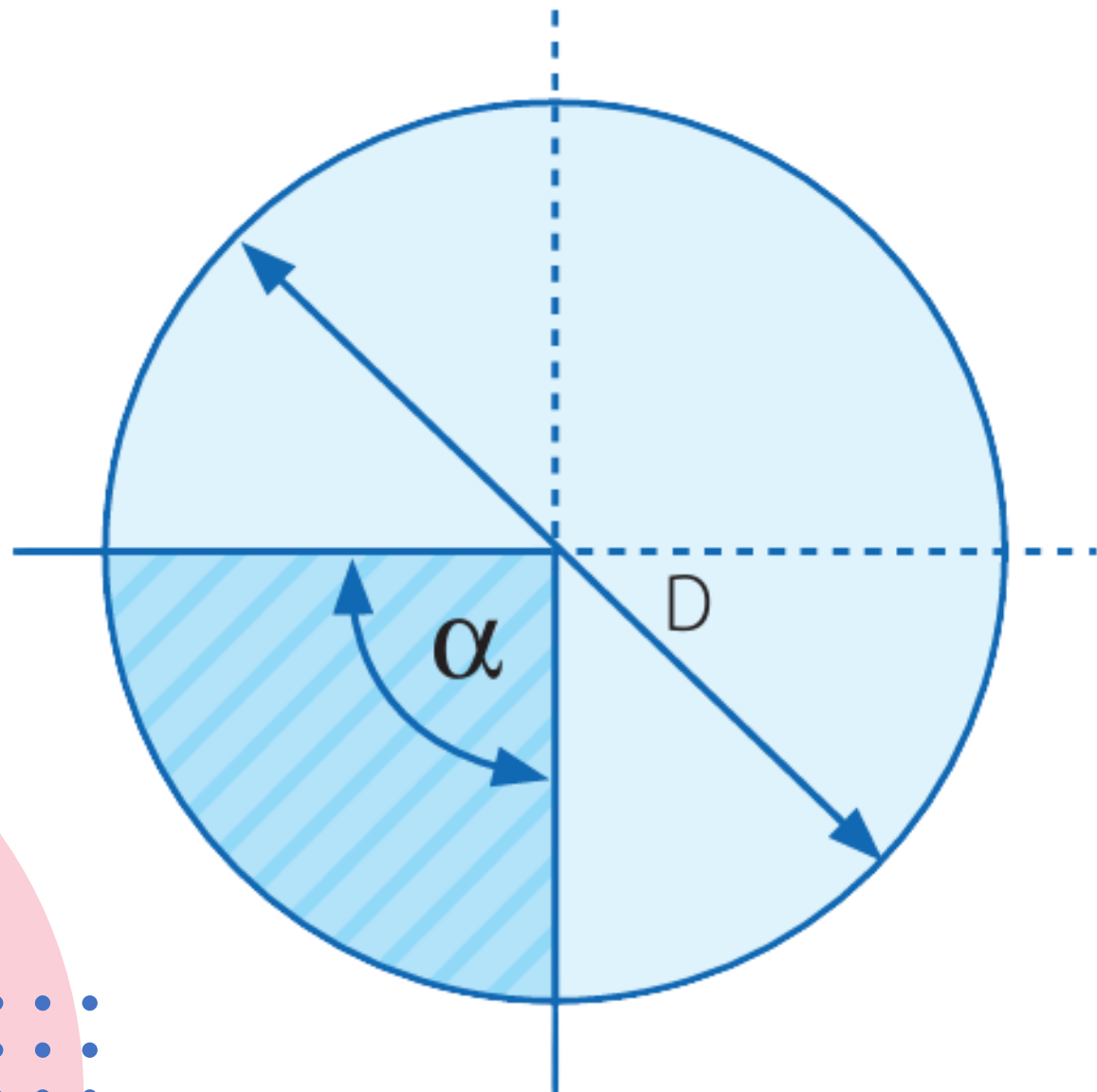
$$= 12,952.5 \text{ mm}^2$$

ตอบ

8 การคำนวณหาพื้นที่ส่วนของวงกลม

การหาพื้นที่ส่วนของวงกลม คือ การหาพื้นที่ที่ต้องการหาจากพื้นที่วงกลม ดังรูป

คำนวณหาได้จากสูตรดังนี้

จากสูตร $A = \frac{N \times l \times d}{4}$

โดยที่ $A =$ พื้นที่

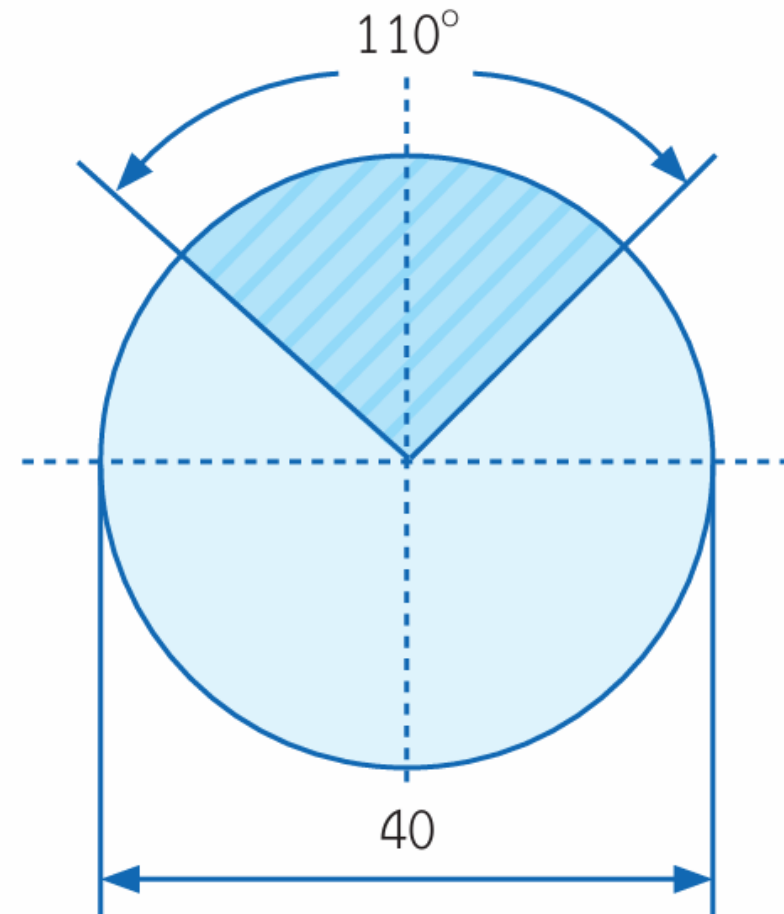
$N =$ จำนวนด้าน

$l =$ ความยาวด้าน

$d =$ ความยาวเส้นผ่านศูนย์กลางด้านใน

> ตัวอย่าง

จากรูป จงคำนวณหาพื้นที่ (หน่วยเป็น mm)

วิธีทำ จากสูตร

$$\begin{aligned} A &= \frac{\pi D^2}{4} \times \frac{\alpha}{360^\circ} \\ &= \frac{3.14 \times 40^2}{4} \times \frac{110^\circ}{360^\circ} \\ &= 383.78 \text{ mm}^2 \end{aligned}$$

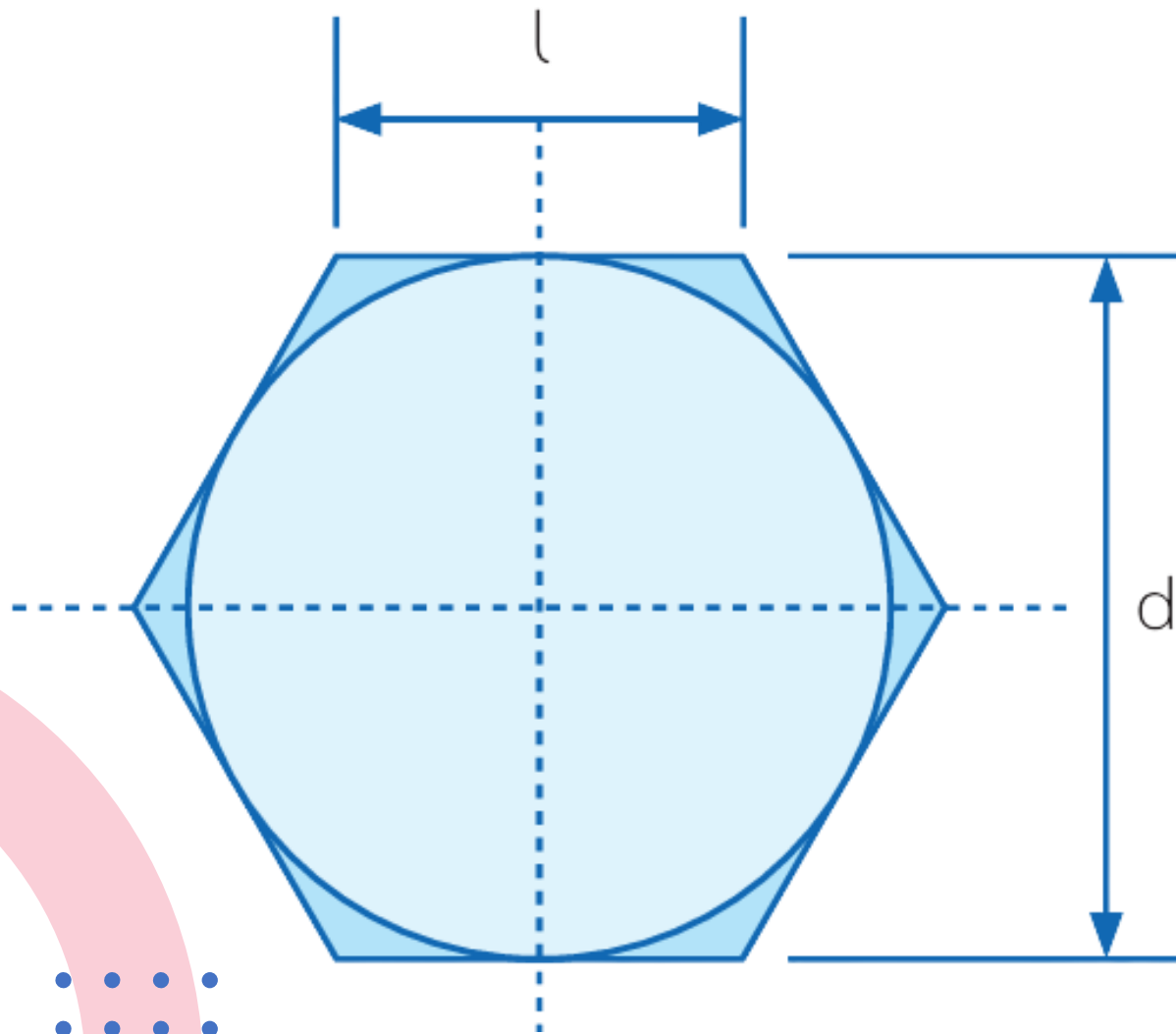
พื้นที่

ตอบ

9 การคำนวณหาพื้นที่หลายเหลี่ยมด้านเท่า

การหาพื้นที่หลายเหลี่ยมด้านเท่า ดังรูป

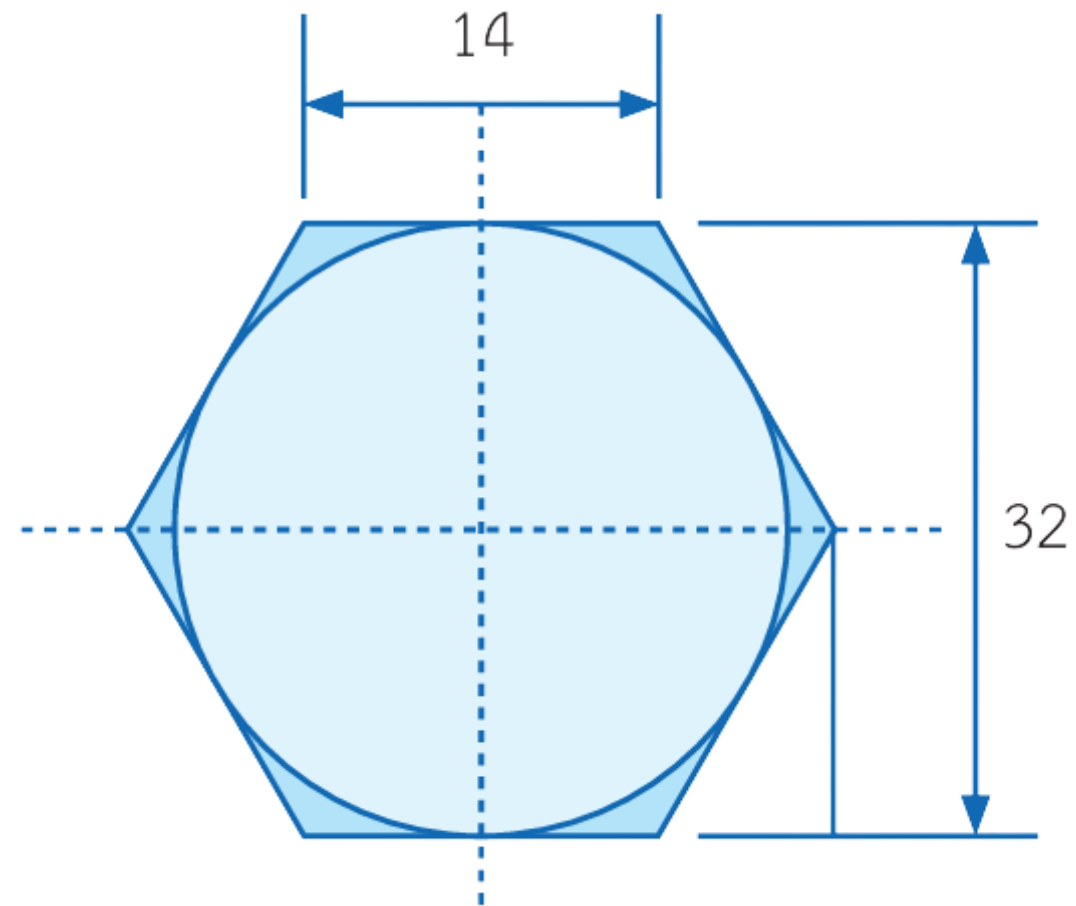

คำนวณหาได้จากสูตรดังนี้

จากสูตร	A	$=$	$\frac{N \times l \times d}{4}$
โดยที่	A	$=$	พื้นที่
	N	$=$	จำนวนด้าน
	l	$=$	ความยาวด้าน
	d	$=$	ความยาวเส้นผ่านศูนย์กลางด้านใน

> ตัวอย่าง

จากรูปจงคำนวณหาพื้นที่ (หน่วยเป็น mm)

วิธีทำ

จากสูตร

$$\begin{aligned} A &= \frac{N \times l \times d}{4} \\ &= \frac{6 \times 14 \times 32}{4} \\ \text{พื้นที่} &= 672 \text{ mm}^2 \end{aligned}$$

ตอบ